

Krokasmedens kennel föder upp hundar i hemmiljö efter sunda och meriterade föräldrar. Vi har inriktat oss på raserna Nova Scotia Duck Tolling Retriever, Malinois och Schäfer. Vår filosofi är att föda upp friska och mentalt stabila hundar som lämpar sig för tjänst och arbete, men som också ska vara trevliga familjehundar.

TOLLAREN SOM VI UPPFATTAR DEN....

Jag och Stefan får väldigt mycket frågor från intresserade eventuella valpspekulanter om hur just Tollaren "är" och hur vi tänker i vårt avelsarbete. Allt i den här informationen är våra personliga åsikter och tolkningar.

NOVA SCOTIA DUCK TOLLING RETRIEVER, "TOLLARE"

Den lilla röda charmören från Canada är en hund som duger till det mesta, om man har "tur" och får tag i ett bra exemplar vill säga. Rasen är mycket "spretig", både vad det gäller utseende och egenskaper.

BAKGRUND

Rasen anses vara ganska ung men historien om små, röda och mycket dugliga jakthundar går långt tillbaka. Rykten säger att dessa små röda hundar var populära tjuvjägarhundar. Dels på grund av sin förmåga att hjälpa till under jakten, dels för att de var självständiga och kunde hitta hem själva om jakten var tvungen att avbrytas. Någon gång på 50-talet slog sig ett gäng uppfödare i Canada sig ihop och räddade rasen som tidigare kallats "Little River Duck Dog". Det fanns då drygt en handfull individer kvar att avla på. Det är allmänt känt att man har blandat in lite andra raser för att inte få alltför mycket inavel, mest troligt är att man bland annat använt små röda Golden. Trots detta har vi än idag problem med en förmodad inavelsrelaterad sjukdom, "tollarsjukan".

Tollarens jaktliga egenskaper skiljer sig en del

från andra retriever raser. Att tolla innebär att locka till sig fåglar, framförallt änder är lättlurade. När hunden "tollar" så leker den intill strandkanten och gör studsande rörelser. Tollaren är alltså hunden som lockar till sig bytet som jägaren skjuter. Därefter ska det skjutna viltet hittas och hämtas in till jägaren, i detta avseende ska tollaren agera som övriga apportrande fågelhundar.

Det finns en specifik tävlingsgren i Sverige för rasen, tollingjaktprov. Dessa har på kort tid blivit populära och anses vara mer anpassade för rasens ursprungliga användningsområden än vanliga retrieverprov.

RASTYPISKA BETEENDEN, PERSONLIGHETER OCH MENTALITET

Det är helt omöjligt att beskriva hur en tollare "är" eftersom rasen är så otroligt spretig, uppdelad och varierande. Det finns tollare som vi inte skulle vilja ha i våra linjer om så vi fick en årslön för att ta in dem, sen finns det tollare som är bland det bästa som finns att hitta i retriever sammanhang. Nu är det viktigt att komma ihåg att det vi anser vara en bra tollare inte behöver vara detsamma som andra tollare -uppfödare och -ägare anser vara bra.

Vår uppfödning och avel på våra tre olika raser har vi mycket inriktat mot arbetsgrenen Bruks och även att hundarna skall kunna användas till tjänst, som exempelvis narkotikasökshund. Vi re-

sonerar lika oavsett om det är en Malinois, Schäfer eller Tollare vi vill avla på. Det vi tittar mycket på är sundheten, är det friska linjer bakom avelsdjuret? Kommer avkommorna att hålla för att arbetas med i tuffa förhållanden och miljöer? Både kroppsligt och mentalt? Är det trevliga och sociala hundar? Hur ser släktingarna ut och hur är dom till sättet? Hur är det med rädslor och avreaktioner? En bra hund får gärna reagera på oväntade saker, det viktiga är sen att hunden löser och

kommer över sina rädslor på ett bra sätt. Hur är det med arbetskapaciteten, har hunden mycket av det man kallar kamplust? Är hunden självsäker och framåt?

Det vi anser är en riktigt BRA tollare är en hund som är glad och positiv. Den är social och hälsar med glädje på främmande människor. Den får absolut inte rygga eller dra sig undan om någon vill klappa den. Den ska vara trygg med barn och andra hundar. Ofta upplevs dessa glada tollare som lite "stissiga", jag har t o m fått höra att vår stamtik Rocky Emma "Tessie" skulle varit "stressad" -hon var en av de stabilaste tollare som vi sett!!! Det är en väldigt skillnad på en hund som

Foto: M. Hansen

är ivrig och glad och en hund som är stressad. En bra tollare har mycket fart, vilja och temperament i sig men kan ändå hålla ihop och koncentrera sig då det behövs. Vi försöker vara jättenoga med att behålla farten hos tollarna i vår avel men även väga upp denna med förmågan att kunna samla ihop sig, koncentrationen. Ibland har vi fått kullar med lite väl mycket av det ena eller det andra och då försöker vi tänka på hur vi bäst går vidare i avelsarbetet.

SKÄRPA OCH RÄDSLOR

Det finns en del "skärpebitar" i tollaren, mer än i de övriga reteriverraser. Skärpa betyder på hundspråk ungefär "lättheten att kunna bli arg". Vi tror att dessa egenskaper antingen kommer från när man använde hunden till tjuvjakt, det krävdes säkert lite mer "jädra-anamma" av en hund som skulle klara sig själv ifall jägaren blev avslöjad. Skärpan kan också ha behövts av den lilla röda lock-hunden som skulle springa fram och tillbaka på stranden och sen apportera in viltet. Eftersom det finns dessa bitar i tollaren måste hundens andra mentala egenskaper vara väl avvägda. En hund som har lätt för att bli arg måste även kunna sortera annars kan den bli farlig. Det vi tyvärr sett en del på sistone är feiga tollare med skärpebitar, och denna kombination är livs-

farlig! En RÄDD hund som har lätt för att bli ARG är en hund som kommer att bita först och eventuellt fråga sen, s k "fegbitare"! En stabil hund med aggressionsbitar behöver sällan ta fram dessa, den är trygg i sig själv och blir bara arg då den verkligen behöver! Det är inte ovanligt att tollarhanar i två-tre års åldern omplaceras och då är "hanhundsaggressiva" och allmänt besvärliga att handha. Oftast är det bra pojkar som hamnat hos helt fel ägare. Det finns mycket i en bra tollare, det är en ganska "rejäl" hund med självsäkerhet, pondus, självständighet och intrighet. En sådan hund behöver en ägare som kan styra upp den. Man ska inte låta sig luras av att tollaren är en liten "söt" ras, är man ute efter en söt hund som sällskap finns det andra raser som lämpar sig mycket bättre till detta.

ARBETS- OCH APPORTERINGSLUST

Eftersom tollaren ska apportera vilt så ska de enligt vissa även vara "mjuka" i munnen, detta brukar användas som undanflykt då tollare fjantar med att ta upp vilt eller föremål! Det brukar tyvärr finnas en del mer att önska vad det gäller gripande och förmålsintresse. Vi är av den fulla övertygelsen att en hund med MYCKET kamplust och bra gripande garanterat kan bära en pippi utan att knäcka den med rätt träning. Har du däremot en hund som fjantar med att ta upp föremål eller fåglar så är det så mycket besvärligare att arbeta med detta. Det är nästan alltid lättare att dämpa än att lyfta, i värsta fall kan man ju inte lyfta fram något som inte finns! Vi är av den fulla övertygelsen att en tollare som fjantar med vanliga leksaker eller andra föremål säkert lär

martina08

fjanta med vilt också. Omvänt är vi säkra på att en tollare som har bra klipp på en metallapport eller slabbig handske säkerligen inte lär ha några problem med att ta en gammal skata heller. Det är inte helt lätt att hitta avelshannar att gå vidare på med den typ av föremålslust och ar-

betslust som vi letar efter, men de finns! Förhoppningsvis lär fler tollaruppfödare inse att MH-beskrivningarna kan användas som ett bra avelsverktyg, där testas hundens leklust och gripande av. De reteriveranpassade JUM-testen (Jaktligt unghundstest) testar inte av lika mycket som MH, men de kan med fördel användas som komplement om man vill det.

HUR ÄR EN TOLLARE ATT TRÄNA?

En tollare med bra mentalitet är en riktigt rolig hund att träna och tävla med! Det spelar ingen större roll vad man tränar i för gren, bara tollaren får utlopp för sin energi och vilja! Vi har själva valt att satsa på bruket och tjänstehundsträning med de tollare vi haft. I bruksproven ingår väldigt mycket, dels olika typer av skogsarbete och sen en lydnadsdel. Brukstävlingar sträcker sig ofta över en hel dag och det är viktigt att hunden mellan momenten kan koppla av för att ha ork och energi kvar till de sista provningarna. Tollaren är mycket uthållig, den orkar att arbeta under svåra förhållanden och under lång tid. En bra tollare "tar i mer ju mer det tar emot". Vi har aldrig varit med om att någon av våra har gett upp om det varit exempelvis svårt spår. De försöker och gör oftast sitt bästa. Tollaren är utmärkt på de fria arbetena, som till exempel spår, rapport, sök och upplevande. Däremot kan det vara lite svårare att träna

en tollare på moment som kräver samarbete. Vi upplever att tollaren gärna arbetar men den gör det mycket för egen vinnings skull. Den är inte så intresserad av att göra och utföra saker för sin ägare. Som tollartränare får man vara klurig och anpassa sin träning med att växla mellan att motivera hunden till att också ställa krav på utförande. Inom reterieverkretsar pratas det en hel del om "will to please" egenskaper. Detta betyder ungefär lust till att samarbeta med sin ägare. Tollaren skiljer sig från övriga reterivers i detta avseende. Vi anser att det inte är så konstigt, tollaren är ju från början framavlade att arbeta självständigt och fritt....

Tollaren orkar träna under långa stunder. Det kan dock vara så att man lurar sig på att hunden fortfarande vill träna men att koncentrationen egentligen tagit slut. Vi brukar säga att benen går men huvudet är av. Precis som med de flesta andra raser är det bästa att träna korta kvalitets stunder.

RASTYPISKA SJKDOMMAR

Det finns en sjukdom som heter "tollarsjukan". Det är en otäck autoimmun sjukdom som antingen brukar visa sig som hjärnhinneinflammation eller stela leder. Hunden får mycket ont och får vandrande hältor. I dagsläget är det ingen som riktigt vet hur sjukdomen nedärvs men helt klart är att vissa linjer är mer drabbade än andra. Det finns mängder av information kring tollarsjukan bland annat på rasklubbens hemsida. Rasklubben har ett pågående projekt där man försöker ta reda på mer om sjukdomen och ärtlighetsgången på den.

PRA är en ögonsjukdom som tollarna kan få. Varianten som tollarna får är oftast den milda formen och sjukdomen uppkommer ofta sent i livet. Innan har alla avelsdjur ögonlysts för att kontrollera ögonstatusen. Numer går det att DNA-testa sin hund för att se om den är fri, anlagsbärare eller kommer bli sjuk i PRA.

Det finns några tollare med sköldkörtelproblem, njurproblem och andra invärtes sjukdommar. Men det är ett ganska begränsat antal av individer som har drabbats.

Några tollare har fått dåliga resultat på höftledsröntgen, men överlag så har vi bra statistik inom rasen vad det gäller höftlederna. Armbågsfel är mycket ovanliga och de som får fel har sällan värre än 1:a.

I övrigt är rasen ganska förskonad från övriga sjukdommar och vi hoppas att det fortätter så!

UTSEENDE

Det står bl a i ras standarden Tollaren ska vara lik en räva. Alltså ska den ha en djupröd färg och gärna vita tecken. En räva kan röra sig snabbt och smidigt och det kan även en hund som kan arbeta. Alltså är det inte alls säkert att en tollare från Krokasmedens kennel går bra i utställningsringen eftersom utställningsdomare sällan anser samma saker som oss. Dessutom är utställningsmeriter och framgångar rent subjektiva beroende på vilken domare det är i ringen just den dagen. Vissa utställningsdomare tycker om samma typ som vi, andra föredrar en annan typ av tollare. Eftersom våra prioriteringar i avelsarbetet är sundhet, mentalitet och arbetskapacitet kommer det utseendefixerade långt ner på listan. Vi försöker att hålla våra tollare bra byggda för arbete. Det vill säga att vi prioriterar och föredrar lite tunnare hundar med ganska korta ryggar och längre ben. Det är oftast så att den typen har det som vi letar efter även vad det gäller det mentala. Vi har använt avelsdjur med ganska djupröd färg för att det har slumpat sig så. Självklart undviker vi att avla på rena felaktigheter såsom övertecknade eller felfärgade hundar. Hittills har alla utställda Krokasmeds tollare fått lägst 2:a i kvalitetsbedömningar.

SLUTLIGEN

En tollare är en personlig vän som man har roligt och trivsamt ihop med. Nästan alla tollare vi har träffat har varit mycket personliga och individuella, det är inga hundar som smälter in i mängden. En bra tollare är bland den bästa hund man kan ha, de mentalt dåliga är riktigt risiga så var noga med att kolla upp linjerna bakom om det är en tollare du vill ha!

Text: Louise Abrahamsson & Stefan Mattsson

